

160

Hiztegi batua

h - Hz

H

h 1 iz. 'euskal alfabetoaren zortzigarren letra' 2 (*ordu* -ren ikurra)

H (*hidrogeno* -ren ikurra)

ha 2 (*hektarea* -ren ikurra)

haatik

habaila

habailari

habanar (herritarra)

habanera iz. *Mus.*

habano izond. eta iz. 'Kuban landuriko zigarroa'

habe 1

habe-harri edo **habe harri**

habe 2 iz. *Ipar.* 'ezpara'

habearte

habetu, **habe/habetu**, **habetzen**. *du* ad. *g.er.*

habetxo iz. *g.er.* 'zuhaixka'

habia

habitak

haboro adlag. *Zub.* 'gehiago'

haborokin

haboroxe *Zub.* 'gehixeago'

habuin iz. *Zah.* h. **hagun**

haga

hagaka adlag. 'haga-kolpeka'

hagatu, haga/hagatu, hagatzen. *du ad.*
g.er. 'hagaz jo'

hagin 1

haginak erakutsi

hagineko min edo **haginetako min**

hagin 2 iz. *Taxus baccata*

haginka adlag.

haginka egin

haginkada

haginkari

hagiografia

hagiografiko

hagiografo

hagitx adlag. 'asko, oso'

hagitzez... -ago

hagoan adlag. *Zah.* 'orekan'

hagoatu, hagoa, hagoatzen. *da/du ad.*
Ipar.

hagun

haguntsu izond.

haia-haia adlag. *Ipar.* 'arin, laster'

haidor izond. *Ipar.* 'burgoia, harroa'

haikatu, haika, haikatzen. *da ad.* *Ipar.*
'jaiki'

haikatze

hain

hain gutxi 'ezta ere (ezezko esaldietan erabiltzen da)': *ez dut ninerik behirik, hain gutxi idirik.*

hain justu edo **hain justu ere** *Heg.*
'hain zuzen'

hain laster *Ipar.* 'berehala'

hain sarri *Batez ere Bizk.* 'berehala'

hain segur *Ipar.* 'segur aski'

hain zuzen edo **hain zuzen ere**

haina* e. **adina**

haina izord. 'delako pertsona hura': *nor ere etorriko baita, haina ene laguna da.*

hainbako izond. *Bizk.:* *Botoiduna hainbakoa baino gehiago gustatzen zaio.*

hainbanatu, hainbana/hainbanatu, hainbanatzen. *du ad.* "hainbaten artean proportzionalki banatu"

hainbarik adlag. *Bizk.:* *Dela txokolateagaz, dela hainbarik, ondo gozo dago pastel hori.*

hainbat

hainbatean adlag. 'erdipurdi, hainbestean'

hainbateko izlag.

hainbat... -en *Batez ere Bizk.:*
hainbat lasterren erabaki.

hainbatenaz... non

hainbatetan

hainbatetaraino adlag. 'hainbeste'

hainbat gaizto edo **hainbat gaiztoago** '(-entzat) okerrago':
hainbat gaizto(ago) egiten ez dutenentzat.

hainbat hobe edo **hainbat hobeto**:
ikusten dut zenbaiten aurpegia arintzen: hainbat hobe!

hainbatik hainbatean *Zah.*

hainbat izan. *da ad.:* *bizkaitar guztientzat hainbat da "sartzea" edo "sartutea".*

hainbateko iz.

hainbertze *Lap.* eta *Naf.* h. **hainbeste**

hainbertzenarekin

hainbeste

hainbestean adlag.: *orduko hainbestean lan egiten dute; —zer moduz? —hainbestean!*

hainbesteko izlag.

hainbestearaino edo

hainbestetaraino

hainbestearainoko edo

hainbestetarainoko izlag.

hainbestetan

hainbestez adlag. *Heg.* *g.er.*

hainbesteko iz.

haiotz* e. **aihotz**

haitada iz. *Ipar.* 'saioa': *bazkal ondoan gaur izan dira bertso-haitada beroak.*

haitiar (herritarra)

haitz 1

haitz 2* e. **haritz**

haitzarte

haitzulo

haitzur* e. **aitzur**

haitzurdin iz. 'marmola'

haizagailu

haizarazi, haizaraz, haizarazten. *du ad.*

haizatu, haiza, haizatzen. *da/du ad.*

haizatzaile

haizatze**haize**

haize alde adlag. *Ipar.*: *haize alde, nornahik egin dezake auzapez baten lana.*

haizea poparean

haize-arka edo **haize arka**

haize-arrosa

haize-babes izond.: *toki hezea eta haize-babesa.*

haize beltz

haize-bolada edo **haize bolada**

haize-bunbada edo **haize bunbada**
'haize-bolada'

haize-burrunba edo **haize burrunba**
Lap. eta *BNaf.*

haize egin

haize eman

haize-errota edo **haize errota**

haize gorri 'haize oso hotza'

haize hego 'hego haizea'

haize kirri *Meteorol.*

haize-kolpe edo **haize kolpe**

haize kontra adlag. *Ipar.*

haize-laster iz.

haize-oihal edo **haize oihal** *Sin.* **bela**

haize-orratz edo **haize orratz**

haize-portu 'haize-lasterra'

haize-soinu edo **haize soinu** *Sin.*

haizezko soinu

haize-zirimola edo **haize zirimola**

haize-zulo edo **haize zulo**

haize-zurrunbilo edo **haize**

zurrunbilo

haizealde

haizealdi

haizebe

haizebelats izond. *g.er.* 'buruarina'

haizeberritu, **haizeberri**, **haizeberritzen**.
da/du ad.

haizeberritze

haizebide

haizegune

haizekeria iz. *g.er.* 'harrokeria'

haizemaile

haizeño

haizeola iz.

haizeputz izond. *g.er.* 'harroputza'

haizeratu, **haizera/haizeratu**, **haizeratzen**.
da ad. *g.er.*

haizetako iz. 'automobilaren aurreko kristala'

haizete

haizetsu

haizetxo

haizeztatu, **haizezta**, **haizeztatzen**. *du* ad.

haizeztatze

haizkora* e. **aizkora**

haizpe

haizpitarte iz. 'haitzartea'

haizu adlag. *g.er.*: *Debekatu zituen erlijiozko antzerki oro, besteak haizu uzten zituelarik.*

haizu izan. *da* ad. *Ipar.* 'zilegi izan'

haizutasun iz. *g.er.*

hala

hala bada lok.

hala berean

hala edo hala *g.er.* 'nola edo hala'

hala ere *Sin.* **halere**

hala eta guztiz

hala eta guztiz ere

hala-hala adlag. *Ipar.* 'berdin-berdin'

hala-hola adlag. 'ez oso ongi'

hala-holako

hala moduz *Gip.*

hala moduzko *Gip.*

hala nola 1 'adibidez' 2 *Ipar.* 'bezala':
jauregiko eskailerak berrituak izan dira, hala nola zureriaren bertze zati asko.

hala... nola

hala-nolako *g.er.* 'hala-holakoa, nola-halakoa'

halarik ere

halabehar

halabeharrez

halabeharrezko izlag.

halaber adlag. *Sin.* **orobat**; **berebat**

halabiz

halakatu, **halaka**, **halakatzen**. *da/du* ad.
Ipar.

halako

halako batean edo **halako baten**

halako bat egin: *hitz eder horiek aditzeak halako bat egiten digu.*
halako batez *g.er. h.* **halako batean**
halako eran... non
halako gisan... non
halako gisaz... non
halako moldez... non
halakoren batean edo **halakoren**
baten *Batez ere Bizk.* 'halako batean'

halakoxe

halakret *iz. g.er.* 'koraza'

halan* *Bizk. e.* **hala**

halandaze *lok. Bizk. g.er.* 'beraz'

halatan *adlag.* 'hala'

halatsu

halatsuko *izlag. g.er.*

halaxe

halda-maldaka *adlag. Ipar.* 'balantzaka'

halere *lok. Sin.* **hala ere**

halogenatu *izond. Kim.*

halogeno

halogenuro *iz. Kim.*

halterofilia

haltsar *iz. pl. Jas.* 'erraiak'

haltz *iz. Alnus sp.*

haltzadi *iz. g.er.* 'haltz-oihana'

haltzari* e. **altzari**

haluro *iz. Kim.*

haluzinatu, haluzina, haluzinatzen. *du ad.*

haluzinazio

haluzinogeno

hamabi

hamabi ehun 'mila eta berrehun'

hamabigarren

hamabiko *iz.*

hamabina *banatz.:* *hamabina mila.*

hamabinaka *adlag.*

hamabira *banatz. Ipar.* 'hamabina'

hamabiraka *adlag. Ipar.* 'hamabinaka'

hamabiren *iz.*

hamabortz *Ipar. eta Naf. h.* **hamabost**

hamabosgarren

hamaboskari *iz.*

hamabosna *banatz.:* *hamabosna mila.*

hamabosnaka *adlag.*

hamabost

hamabost ehun 'mila eta bostehun'

hamabostaldi

hamabostero *adlag.:* *hamabostero*
bilera.

hamabostero *iz. h.* **hamaboskari**

hamahiru: *atzoko hirurak etorri ziren,*
baina beste hamahiruak etxean
gelditu ziren.

hamahiru ehun 'mila eta hirurehun'

hamahiru-hortz *iz. g.er.* (are mota)

hamahirugarren

hamahiruna *banatz.:* *hamahiruna mila.*

hamahirunaka *adlag.*

hamaika: *hamaika pertsona dira;*
hamaika lan egin du.

hamaika ehun 'mila eta ehun'

hamaikagarren

hamaikana *banatz.:* *hamaikana mila.*

hamaikanaka *adlag.*

hamaikara *adlag. Ipar.* 'hamaikana'

hamaikatxo: *hamaikatxo aldiz errepikatu*
zigun hori irakasleak.

hamaiketako *iz.*

hamaka

hamalau: *atzoko laurak etorri ziren, baina*
beste hamalauak etxean gelditu ziren.

hamalau ehun 'mila eta laurehun'

hamalaudun *iz. Sin.* **soneto**

hamalauagarren

hamalauna *banatz.:* *hamalauna mila.*

hamalaunaka *adlag.*

hamalaurkun *iz. Zah.* 'hamalauduna'

hamar: *hamarrez gero; hamarrak ezker.*

hamargarren

hamarkada

hamarna *banatz.:* *hamarna mila.*

hamarnaka *adlag.*

hamarraldi

hamarratz *iz. Astacus sp. eta Carnicus sp.*
eta Pachygrapsus sp.

hamarreko *iz.*

hamarreko handi *Sin.* **hamarreko**
nagusi

hamarreko nagusi *Sin.* **hamarreko**
handi

hamarreko txiki

hamarren

hamarretako *iz.*

hamartar izond.

hamasei

hamasei ehun 'mila eta seiehun'

hamaseigarren

hamaseiko iz. (diru zahar batzuen izena)

hamaseina banatz.: *hamaseina mila*.

hamaseinaka adlag.

hamazazpi

hamazazpi ehun 'mila eta zazpiehun'

hamazazpigarren

hamazazpina banatz.: *hamazazpina mila*.

hamazazpinaka adlag.

hamazortzi h. hemezortzi

hamikatu izond. *Ipar.* '(goseak) akitua':
goseak (edo gosez) hamikatua.

hamster iz. *Cricetus sp.* eta *Mesocricetus sp.*

hamu* e. **amu**

han

handik adlag. 'toki edo une hartatik'

handik hara

handik hona

hango

han hara edo **han harat** *Ipar.* 'urruti';
'aurrera'

han-hemen adlag. 'han eta hemen'

han-hemenka

han-hor adlag. 'han eta hemen'

han nonbait

hanbat* e. **hainbat**

handi

handi-handika adlag. 'xehetasunetan sartu gabe'

handi-mandi

handi-txiki

handi-aurki izond. *Gip.*

handiagotu, **handiago**/handiagotu,
handiagotzen. *da/du* ad.

handiagotze

handiarazi, **handiaraz**, **handiarazten**. *du*
ad.

handidura iz. *g.er.* 'handitsua, hantura'

handientza iz. *g.er.* 'maiestatea'

handiespen iz. *g.er.*

handieste

handietsi, **handiets**, **handiesten**. *du* ad.

handigai izond. *g.er.*

handigarri

handigura iz. eta izond.

handikari izond. 'handizalea'

handikeria

handiki 1 iz.

handiki 2 adlag. *Batez ere Ipar. g.er.*
'handizki'

handikiro adlag.

handikitu, **handiki**/handikitu, **handikitzen**.
da/du ad. *g.er.* 'handiki bihurtu'

handikor izond. *g.er.* 'handituz doana':
eliza zaharreko ezkila handien hots
handikorrak esnatu gaitu.

handikote

handinahi iz. eta izond.

handinahikeria

handinahiko izond.

handinahitasun

handios izond. *Ipar.*

handiputz izond. *g.er.* 'harroputza'

handipuzkeria iz. *g.er.* 'harropuzkeria'

handipuztu, **handiputz**/handiputz,
handiputzen. *da* ad. *g.er.* 'harropuztu'

handiro

handitasun

handitsu iz. 'handitua, batez ere mamitsua'

handitu, **handi**/handitu, **handitzen**. *da/du*
ad.

handitxo

handitzaille

handitze

handiuste iz. *Sin.* **hantuste**

handiusteko izond. *g.er.*: *gizon*
handiusteko askoren buruhaustek.

handixko

handizale

handizka adlag.: *handizka saldu, erosi*.

handizkako izlag.: *handizkako*
merkataritza.

handizkari iz. eta izond. 'handizkako saleroslea'

handizkatu, **handizka**/handizkatu,
handizkatzen. 1 *du* ad. 'goraipatu' 2
du ad. 'zerbait den baino handiagotzat eman'

handizkatze

handizki 1 adlag.

handizki 2 iz. *g.er.* 'handikia'

handizuren iz. *g.er.*

abarka-handizuren

handurreria iz. *g.er.* 'harrokeria'

hangar 1 iz. 'hegazkinak gordetzeko aterpea' 2 iz. *Ipar.* 'aterpe hormaz itxi gabea'

hangare* e. **hangar**

hangotar izond. eta iz. *g.er.*

hanitz* e. **anitz**

hanka 1 iz. *Heg.* 'oina, zangoa' 2 iz. *Ipar.*

'aldaka, mehaka'

hanka-arin

hanka egin

hanka-hezur edo **hanka hezur**

hanka-hots

hanka-hutsik

hanka-joko edo **hanka joko**

hanka-luze edo **hankaluze**

hanka-motz edo **hankamotz**

hanka-okera

hanka-puntetan adlag. *g.er.*

hanka sartu *Heg. Beh.*

hanka-sartze iz. *Heg. Beh.*

hanka-zain edo **hanka zain**

hankaz gora

hankabiko

hankadun

hankagabe

hankaluze edo **hanka-luze** izond.

hankamotz edo **hanka-motz** izond.

hankape 1 iz. 2 adlag.

hankapean

hankapetik: *ez da hankapetik ateratzen; hankapetik irabazi dio* (erraz irabazi dio).

hankapeko izlag. eta iz. 'mendekoa'

hankaperatu, **hankapera**, **hankaperatzen**. *du ad.*

hankarte

hankazpi

hanoitar (herritarra)

hanpadura iz. *Sin. enfasi*

hanparazi, **hanparaz**, **hanparazten**. *du ad.*

hanpatu, **hanpa**, **hanpatzen**. *da/du ad.*

hanpurutsu izond. 'harroa'

hantarazi, **hantaraz**, **hantarazten**. *du ad.*

hantatu, **hanta**, **hantatzen**. *da/du ad. Ipar. g.g.er.*

hantu, **hant/hantu**, **hantzen**. *da/du ad.* 'puztu'

hantura

hantuste iz. *Sin. handiuste*

hantxe

haparka iz. *Ipar. g.er.* 'liskarra'

haparkatu, **haparka/haparkatu**, **haparkatzen**. *da ad. Ipar. g.er.*

haploide izond. *Biol.*

har iz. (animalia)

har-utzika adlag.: *har-utzika egindako lana.*

hara

hara bada

harago

hara han

hara hemen

hara-hona

hara-honaka

hara hor

haraino

hara non: *hara non diren mendi maiteak.*

harantz

harantz-honantz

harat adlag. *Ipar.* 'hara, harantz'

harat-honaka *Ipar.* 'hara-honaka'

hara zer: *hara zer ergelkeria!*

hara-honakari izond. eta iz. *g.er.*

hara-honakatu, **hara-honaka/hara-honakatu**, **hara-honakatzen**. *da/du ad. g.er.*

harabartu, **harabar**, **harabartzen**. *da ad. Jas.* 'harrek jan'

haragi iz.: *haragi-bulda.*

haragi bizi

haragi bizian edo **haragi bizitan**

haragi bizian egon edo **haragi**

bizitan egon

haragi bizian jarri edo **haragi**

bizitan jarri

haragi egin: *hitza haragi egin zen.*

haragi-salda edo **haragi salda**

haragitako edo **haragitarako**

haragi-uzte edo **haragi uzte**

haragi-xerra edo **haragi xerra**

haragizko
haragidun izond.: *arimak gorputz haragidun bat izan behar du.*
haragijale
haragikeria
haragiki iz. 'okela'
haragikoi
haragitsu
haragitu, haragi/haragitu, haragitzen. *da* ad.
haragitze
haragizale
haragizatu, haragizta, haragizatzen. *da* ad. *g.er.*
haragizatze iz. *g.er.*
haraindi: *mugaz haraindi(an, -ko, -tik, -ra).*
haraitzina
harakai iz. 'haragitako aberea'
harakin
harakindegi iz. *g.er.* 'harategia'
harakintza
harakiri
harako izlag.: *harako Cervantesek aipatzen zuen lanbide hura.*
harako han 'han, hango (toki) hartan'
harakune iz. *Bizk.:* *Ebakiak erraz sendatzen zaizkio harakune onekoari.*
haran
harantzalde
hararetar (herritarra)
harat-honat iz. batez ere pl.: *gerraren harat-honatak.*
harategi
haratu, hara/haratu, haratzen. *da* ad.
haratustel iz. *g.er.* 'haragi ustela'
haraxe adlag.
harbi* e. **arbi**
harbide iz. 'harrizko bidea'
harbitxi* e. **harribitxi**
harburu iz. *Arkit.*
hardit izond. *g.g.er.* 'ausarta'
hardoi iz. 'harrobia'
hardun izond. *g.er.* 'harra(k) d(it)uena'
hardundu, hardun/hardundu, harduntzen. *da* ad. *g.er.*
harea

harea erloju edo **harea-erloju**
harea lur edo **harea-lur**
hareatsu
hareatza
hareharri
harem iz.
harenganatu, harengana/harenganatu, harenganatzen. *da/du* ad.
harez gero* e. **harrezkero**
hargailu iz.: *uhin hargailua.*
harganatu, hargana, harganatzen. *da* ad. *Heg.*
hargatik lok. 'hala ere'
hargin
hargin beltz 'masoia'
hargindegi iz. 'harginaren lantegia'
hargingo iz. *Ipar.* eta *Naf.* 'hargintza'
hargintza
hargorri iz. *g.er.* 'zinabroia'
hargune
hari
harira etorri
hari-soinu *Sin.* **harizko soinu**
hari-zuntz
harigai iz. 'haria egiteko gaia'
harik eta: *lan honetan jarraituko dugu, harik eta bukatu arte(ino).*
haril
harildu, haril/harildu, hariltzen. *du* ad.
harilkai
harilkatu, harilka, harilkatzen. *du* ad.
harillketa
harilko iz. *Ipar.* h. **haril**
haristatu* e. **harizatatu**
haritsu izond.
haritz iz. *Quercus sp.*
haritz gorri *Quercus rubra*
haritzondo iz.
harizpi
hariztaketa
hariztatu, harizta, hariztatzen. *du* ad.
hariztegi iz. *g.er.* h. **harizti**
harizti
hariztoi iz. *g.er.* h. **harizti**
harjo 1 iz.: *sagar honek harjoa du.* 2 izond.: *obra hilak, harjoak, hutsalak.*
harkaitz

- harkaitz-txori** *Tichodroma muraria*
harkaitz-zulo edo **harkaitz zulo**
harkaitzarte iz. *Gip.* 'haitzarte'
harkaizpe
harkaizti iz. *Gip.*
harkantoi
harkaskar iz. *g.er.* 'hartxintxarra'
harkor izond. *g.er.*
harlandu
harlangaitz iz. *Eraik.*
harlanta iz. *g.er.* 'hargintza, harri-lantzea'
harlauza
harma* e. **arma**
harmagin* e. **armagin**
harmaila
harmailu
harmarri* e. **armarri**
harmategi* e. **armategi**
harmen 1 iz. *g.er.* 'eskumena, eskuaren irispeia' 2 iz. *g.er.* 'eskumena, eskukada'
harmonia
harmoniatsu izond.: *bertute guztien batasun harmoniatsua.*
harmonika iz. 'ahoko soinua'
harmoniko izond. eta iz.
harmonium
harmonizatu, harmoniza, harmonizatzen. *du ad. Mus.*
harmonizazio iz. *Mus.*
harnabar iz. h. **harrinabar**
haro 1* e. **aro 2**
haro 2 iz. *Ipar.* 'zarata'
haro egin *Ipar.* 'zarata egin'
harotsu izond. *Ipar.* 'zaratatsua'
harotz* e. **arotz**
harpa 1 iz. (musika-tresna) 2 iz. 'arranpa'
harpa jo
harpauso iz. *g.er.*
harpe
harpe-zulo
harpetar izond. eta iz. *g.er.*
harpide
harpidedun
harpidetu, harpide/harpidetu, harpidetzen. *da/du ad.*
harpidetza
harpiko iz. *g.er.* 'zizela'
harpoi* e. **arpoi**
harrabots
harralde iz. *g.er.*
harraldi iz. '(zerbait) hartzen den aldi bakoitza'
harramantza
harramantzatsu
harramazka 1 iz. 'larruazaleko urratu ez sakona'
harramazka 2 iz. 'gehiegizko presa'
harramazkan adlag. 'gehiegizko presaz, arrapaladan'
harramazkatu, harramazka/harramazkatu, harramazkatzen. *du ad.*
harrapagailu
harrapaka
harrapakatu, harrapaka/harrapakatu, harrapakatzen. *du ad.* '(etxe bateko ondasunak, hiri batekoak) lapurtu, harrapatu'
harrapakeria
harrapaketa
harrapaketan
harrapakin
harraparazi, harraparaz, harraparazten. *dio ad.*
harrapari
harrapatu, harrapa, harrapatzen. *du ad.*
harrapatzaile
harrapatze
harrapazka adlag. *Gip.* eta *Naf.* h.
harrapaka
harrarazi, harraraz, harrarazten. *dio ad.*
harrarte iz. 'haitzen arteko igarobidea'
harraska
harraskatu, harraska/harraskatu, harraskatzen. *du ad. g.er.* 'hatz egin'; 'igurtzi, karraskatu'
harrate iz. *g.er.* 'mendatea'
harreman
harreman-hauste edo **harreman hauste**
harrera
harresi
harresidun izond.: *hiri harresiduna.*
harresitu, harresi/harresitu, harresitzen. *du ad.*

harresiztatu, harresizta, harresiztatzen. *du* ad.

harrespil iz. *Sin. cromlech*

harrezkero

harrezkeroko izlag.

harrezkeroztik adlag. 'harrezkero'

harri

harria bota

harria egin

Harri Aro

harri baliotsu 'harribitxia'

harri bizi

harri egin *Heg.* (*harri* *egina* / *eginda* / *eginik* [gelditu, egon...]) esapideetan erabiltzen da.)

harri-erauntsi edo **harri erauntsi**

harri eta belarri: *harri eta belarri* *eginik*, *eta lur jorik gelditu nintzen.*

harri eta zur

harri-iraitzi iz. *g.er.*: *urrundu zen haietarik harri-iraitzi baten ingurua.*

harri-jasotzaile

harri-jasotze

harri-koskor edo **harri koskor**

harri-meta edo **harri meta**

harri-min edo **harri min**

harri pikatu *Ipar.* 'harlandua'

harri-pikatzaille

harri preziatu

harri-ukaldi edo **harri ukaldi**

harri-ukaldika

harri xehe

harri zabal

harri bitxi* e. **harribitxi**

harriabar

harriarazi, harriaraz, harriarazten. *du* ad.

harribil iz. *g.er.* 'errekarría'

harribitxi

harridura

harridura-marka edo **harridura** *marka*

harridura-ikur* e. **harridura-marka** edo

harridura marka

harrien iz. *Bizk. g.er.* 'harri-mina'

harrigarri

harrigarritzko izlag. 'harrigarria'

harrigarriki adlag.

harrigarriro

harrigarritasun

harrika adlag.

harrika bota edo **harrika jaurti**

'harriak bezala bota, jaurti': *harrika bota nion liburua.*

harrika egin '(pertsonei, abereei)

harria(k) jaurti': *inon katurik ikusten badute, harrika egiten diote.*

harrika eman 'harrika egin'

harrikada

harrikarazi, harrikaraz, harrikarazten. *du* ad.

harrikari iz. eta izond. 'harrikatzen duena'

harrikatu, harrika/harrikatu, harrikatzen. *du* ad.

harrikatz

harriko iz.

harrikoa egin

harrimen

harrinabar

harripe iz. [batez ere leku-denborazko kasuetan erabilia]

harritasun iz. *g.er.* 'harrimena'

harrite

harritsu

harritu, harri/harritu, harritzen. *da/du* ad.

harritxo

harrizta

harritzar

harritze iz. 'harrimena'

harritzeko izond.: *harritzekoa da hori berandu ibiltzea.*

harrixka

harrixkola iz. *g.er.* 'legarra'

harriztatu, harrizta, harriztatzen. *du* ad.

harro

harroaldi

harrobi

harroin

harrokeria

harroketa iz. *g.er.*

harroki adlag.

harroputz

harropuzkeria

harropuztu, harroputz/harropuztu, harropuzten. *da* ad.

harrotasun**harroti** izond. *g.er.* 'harroa'**harrotu**, harro/harrotu, harrotzen. *da/du* ad.**harrotxo** izond. 'harroxkoa'**harrotzar** izond.**harroxko****harrukaldi*** e. **harri-ukaldi** edo **harri ukaldi****harruli** iz. *Ipar.***hartako** edo **hartarako** izlag.: *euskaltzain ohorezko izendatu direnei hartako sinestamendua emango zaie; ez zuen, hartako bazen ere, herriko karguetan sartu nahi.***hartakotasun** edo **hartarakotasun** iz.: *organoak hartarakotasuna behar du.***hartakotz** lok. 'horregatik'**hartakotzat****hartakotzat eduki****hartakotzat hartu****hartan** adlag.: *hartan, bukatu zen jokoa eta gure bost gizonok hartu zuten etxerako bidea.***hartan ere** lok. *Bizk.* 'hain zuzen ere'**hartan-horretan****hartara** adlag.: *hartara, ez luke gehiagoren beharrik.***hartara** edo **hartaratu**, hartara/hartaratu, hartaratzen. *da/du* ad.**hartarakotu**, hartarako/hartarakotu, hartarakotzen. *da/du* ad. 'egokitu, trebatu'**hartu**, har, hartzen. *du* ad.**bere (neure...)** **buruaz hartu****bere (neure...)** **gain hartu****elkar hartu****hartua egon****-tzat hartu****hartu-eman** iz. h. **harreman****hartualdi****hartukizun****harturen** iz. *Bizk.* 'hartzekoa'**hartxintzar****hartz** iz. *Ursus sp.:* *hartz arrea; hartz beltza; hartz inurrijalea; hartz zuria.***hartz handi** (konstelazioa)**hartz txiki** (konstelazioa)**hartzaile****hartzara** adlag. *Ipar. Zah.* 'berriro'**hartze 1****hartze izan** *Ipar.* 'merezi izan, zor izan': *hiltzea hartze du.***hartze 2** iz. (Batez ere *hartze ona izan, hartze oneko izan* testuinguruetan erabilia)**hartzedun** iz. *Ipar.* h. **hartzekodun****hartzeko** iz.**hartzekodun****hartzelant** iz. *Ipar. g.er.* 'hartzekoduna'**hartzi** edo **hartzitu**, hartzi, hartzitzen. *da/du* ad.**hartzi*** e. **hartzi** edo **hartzitu****hartzidura****hartzigarri** izond. *g.er.***hartzulo****harzuri****has** [ia beti bigarren osagai bezala erabilia] *Ipar.:* *buru-has* ('buru hutsik'); *ipurdi-has*; *mahunga-has*.**hasarazi**, hasaraz, hasarazten. *du* ad.**hasbehera** iz. h. **hasperen****hasbeherapen** iz. *Ipar.* 'hasperena'**haserre 1** iz. 2 izond. 3 adlag.**haserre egin.** *dio* ad. 'errieta egin'**haserre egon** *Heg.* 'haserre izan'**haserre izan****haserrealdi****haserrearazi**, haserrearaz, haserrearazten. *du* ad.**haserrebide****haserreka** adlag. *g.er.* 'errietan'**haserrekeria****haserrekor****haserrekortasun****haserrekortu**, haserrekor/haserrekortu, haserrekortzen. *da/du* ad.**haserrekontza** iz. *Bizk.* 'haserre'**haserreiti** izond. *g.er.* 'haserrekorra'**haserreitsu** izond. *g.er.* 'haserrekorra'**haserreitu**, haserre/haserretu, haserretzen. *da/du* ad.**haserretzaille** iz.: *haserretzaillea eta haserretua, biak atzematzen ditu deabruak.***hasgabe*** e. **hats-gabe**

- hasgabetu* e. **hats-gabetu**
hasgorapen
hasi, has, hasten. *da/du* ad.
hasian-hasi *Ipar.*: *hasian hasi*,
goazen bururaino.
hasi-masi iz.
hasialdi
hasiberri izond.
hasibide iz. *g.er.* 'hasiera'
hasiera
hasikin
hasle iz. *g.er.* 'zerbait hasten duena'
hasmenta iz. *Naf.* 'hasiera'
hasperen
hasperen egin
hasperendun izond. *Fon.*
hasperenka
hastandu, hastan, hastantzen. *da/du* ad.
'urrundu'
hastapen
haste
haste izan. *da* ad. *Ipar.*: *gazte*
denbora berriz haste balitz!
hastetsuan adlag. *Ipar.* 'hasierako
partean'
-tik haste *Ipar.* '-tik hasirik'
hastegabe izond. 'hasterik, hasierarik
gabea'
hastiagarri
hastial izond. *Ipar.* 'hastiagarria'
hastiarazi, hastiaraz, hastiarazten. *du* ad.
Ipar.
hastiatu, hastia, hastiatzen. *du* ad. *Ipar.*
hastio
hastio izan. *du* ad.
hastiotasun iz. *Zah.* 'hastioa'
hastu, has/hastu, hasten. *da* ad.: *atorra-*
hastu ziren.
hatiera (hizkuntza) *Sin.* **aurrehitiera**
hats 1 iz.: *azken hatsa eman.*
hatsaren gainean *Ipar.* 'lasaiki'
hats-bizi adlag. *Ipar.* 'hiltzeko zorian'
hats eman
hats gaiztoan *Ipar.* 'haserre'
hats hartu
hats-hartze edo **hats hartze**
hats 2 iz. 'usain txarra'
- hats-bahi** adlag. *Ipar.* 'arnasestuka': *mendi*
tonorrera iritsi zen hats-bahi.
hats-bahitu, hats-bahi/hats-bahitu, hats-
bahitzen. *da* ad.
hats-bahitura
hats-bahitze
hats-beherapen* e. **hasbeherapen**
hats-gabe
hats-gabetu, hats-gabe/hats-gabetu, hats-
gabetzen. *da* ad.
hats-gorapen* e. **hasgorapen**
hatsalbo adlag. *Zub.* 'arnasestuka'
hatsalbotu, hatsalbo/hatsalbotu,
hatsalbotzen. *da* ad. *Zub.*
hatsaldi
hatsanditu, hatsandi, hatsanditzen. *da* ad.
Sin. **hatsantu**
hatsanka adlag. *Ipar.* 'arnasestuka'
hatsankatu, hatsanka/hatsankatu,
hatsankatzen. *da* ad. *g.er.* 'hatsantu'
hatsantu, hatsant/hatsantu, hatsantzen. *da*
ad. *Ipar.* *Sin.* **hatsanditu**
hatsapen* e. **hastapen**
hatsarre iz. *Batez ere* *Zub.*
hatsarte iz. 'atsedenaldia'
hatsartze* e. **hats-hartze** edo **hats hartze**
hatu
hatxe iz. "'h" letraren izena'
hatz 1 iz. (eskukoa) 2 iz. 'aztarna, arrastoa'
3 iz. 'hazteria'
hatz-belar *Knautia arvensis*
hatz-bizar
hatz egin
hatz-marka
hatzamar* e. **atzamar**
hatzaza!* e. **azazkal**
hatzeman* e. **atzeman**
hau: *hau guztia; bide honetan guztian;*
hauekin guztiekien; hau guztiau.
hau da
hauma iz. *Ipar.* '(txakurraren, otsoaren)
ulua'
haumaka adlag.
haundi* e. **handi**
haur
haurdanik adlag. *Batez ere* *Ipar.*
'haurretik, umetatik'
haur-denbora edo **haur denbora**

- haur egin**
haur-egite edo **haur egite**
haur-galtze edo **haur galtze**
haur-min edo **haur min**
haur-oihal edo **haur oihal**
haurrean adlag. *Ipar.* 'umetan'
haurreko izlag. 'umetakoa'
haurretik adlag. *Ipar.* 'haurdanik, umetatik'
haurdun
haurdunaldi
haurdundu, **haurdun/haurdundu**,
 haurduntzen. *da/du* ad. *g.er.*
haurgintza
haurgite iz. *Gip.* 'haur-egitea'
haurkeria
haurño
haurreria iz. 'umeteria'
haurride
haurridego iz. 'haurridetasuna,
 senidetasuna'
haurriderdi
haurridetasun
haurridetu, **haurride/haurridetu**,
 haurridetzen. *da/du* ad.
haurtasun 1 iz. 'haurtzarora, haur-denbora'
 2 iz. 'haurraren nolakotasuna'
haurtegi iz. *g.er.*
haurtu, **haur/haurtu**, **haurtzen**. *da* ad.:
zahartu eta haurtu.
haurtxo
haurtzain
haurtzaindegi
haurtzaintza
haurtzaro
haurzale izond. *g.er.*
haurzutu iz. *Naf. g.er.* 'haurtzarora'
haus (hizkuntza)
hausgarri iz.: *albiste bihotz-hausgarria.*
 hausiabar* e. **ausiabar**
hauskaitz
hauskara
hausketa iz. h. **hauste**
hauskin iz. *g.er.:* *kristalezko ontziaren*
hauskinak bildu.
hausko iz. *Ipar.* h. **hauspo**
hauskor
- hauskortasun**
hauskortu, **hauskor/hauskortu**,
 hauskortzen. *da/du* ad.
hausle
hausnar
hausnar egin
hausnarrean
hausnarka
hausnarkari
hausnarketa
hausnartu, **hausnar/hausnartu**,
 hausnartzen. *du* ad.
hausnartzaile
 hausnartu* e. **hausnartu**
hauspeatu, **hauspea**, **hauspeatzen**. *da* ad.
Kim.
hauspo
hauspogile
hauspogintza
hauspotegi
hauspotu, **hauspo/hauspotu**, **hauspotzen**.
du ad.
haustaile iz. h. **hausle**
hauste 1
hauste 2 iz. *Ipar.* 'hausterrea'
haustegi iz. *Ipar.* 'erraustegia'
hausterre
haustu, **hauts/haustu**, **hausten/haustutzen**.
da/du ad. *Sin.* **hauts egin**
haustura
hauta 1 izond. *Ipar.* 'bikaina': *pilotari*
hauta. 2 iz. *Ipar.* 'aukera'
hautant adlag. *Ipar.* eta *Naf.* 'aukeran'
hautara adlag. *Ipar.* eta *Naf.* 'aukeran'
hautabide
hautaera iz. 'hautapena'; 'hautatzeko era'
hautagai
hautagarri izond. 'hauta daitekeena'
hautakizun
hautaldi
hautamen iz. 'hautatzeko ahalmena'
hautapen
hautarazi, **hautaraz**, **hautarazten**. *dio* ad.
hautatu, **hauta**, **hautatzen**. *du* ad.
hautatzaile
hautatze
hautazko

hautazkotasun**hauteman**, hauteman, hautematen. *du ad.***hautemanarazi**, hautemanaraz,
hautemanarazten. *dio ad.***hautemangarri****hautemate** iz. 'pertzepzioa'**hautesbarruti****hauteskunde****hautesle****hautesleria****hautespen****hautetsi 1**, hautets, hautesten. *du ad.***hautetsi 2** iz.**hauts****hauspean****hauspeko** izlag. eta iz.: *hauspeko*
*ogia.***hautsa astindu** edo **hautsak astindu**:
herritik irtetean, oinetako hautsak
*astin itzazue.***hautsak harrotu****hauts bihurtu****hauts egin** *Sin.* **haustu****hauts-egun** edo **hauts egun****hauts-kolore** edo **hauts kolore****hautsarazi**, hautsaraz, hautsarazten. *du ad.***hautsezin** izond. 'ezin hautsizkoa'**hautsezintasun****hautseztagailu****hautseztapen****hautseztatu**, hautsezta, hautseztatzen. *du*
*ad.***hautsi**, hauts/hautsi, hausten. *da/du ad.***ezin hautsizko****hautsi-mautsi****hautsontzi****hautu 1**, hautu, haututzen. *du ad. Heg.*
'hautatu'**hautu 2** iz. *Ipar.* 'aukeratzea, hautatzea'**hautuko** izlag.**hautura** adlag.: *gure hautura* edo
*nahitara egiten ditugu lanak.***hautuz****hautuzko****hauxe****hauzi*** e. **auzi****hautitegi*** e. **autitegi****hauzo*** e. **auzo****hauzo lan*** e. **auzolan****haxe** iz. *Ipar.* 'zama': *belar-haxea.***haxekatu**, haxeka, haxekatzen. *du ad.*
Ipar. 'zamatu'**haxelari****haxemi**: *Jordaniako Haxemi Erresuma.***haxero** iz. *Zub.* 'haxelaria'**haxexka** iz. *g.er.* 'haxe txikia'**haxix****haxिता****hazaldi****hazama****hazarazi**, hazaraz, hazarazten. *du ad.***hazbete****hazgai** iz. *Ipar.***hazgale****hazgarri****hazi 1**, haz, hazten. *da/du ad.***hazi 2** iz.**hazia jarri****hazitarako****hazibide****haziera****hazil** iz. *Lap.* eta *BNaf.* h. **azaro****hazitegi****hazitoki****hazizurri** iz. 'listu-guruinen hantura'**hazka** adlag.**hazka egin****hazkabozkatu**, hazkabozka,
hazkabozkatzen. *du ad. Ipar.*
'(hegaztie)k aztarrika egin'**hazkatu**, hazka/hazkatu, hazkatzen. *du ad.*
'haz egin' (baztertua da 'ukitu,
haztatu' adierakoa)**hazkor****hazkortasun****hazkunde** iz.: *biztanleen hazkunde.***hazkuntza** iz.: *usoen hazkuntza.***hazkurri****hazkurritsu** izond.**hazle****hazpegi 1** iz. pl. 'beso-zangoak' 2 iz. pl.
'begitartearen alderdiak'**hazta** iz. 'pisua'**haztagailu** iz. *Tekno.*

haztaka adlag. *Ipar.* eta *Naf.* 'haztamuka'
haztakatu, haztaka/haztakatu, haztakatzen.
 1 *du* ad. 'haztatu' 2 *du* ad. 'induskatu'
haztamu iz. 'haztamuka bilatzea': *haur*
denborako haztamu eta lehen
urratsak.
haztamuka adlag.: *haztamuka dabil*
ihunpean doana bezala.
haztopen iz.
haztatu, hazta, haztatzen. 1 *du* ad. 'ukituz
 hauteman' 2 *du* ad. 'pisuaz jabetzeko
 eskuan hartu' 3 *du* ad. 'pisatu'
hazte iz.: *hazte gaiztoko umea.*
haztegi
hazteri
hazteritsu
haztetxe iz. *g.er.* 'ikastetxea'
hebain
hebain-hebain egin
hebaindu, hebain/hebaindu, hebaintzen.
da/du ad.
hebaintasun iz. *g.er.*
hebreera (hizkuntza)
hedabide
hedadura
hedagaitz izond. *g.er.*
hedagarri
hedagarritasun iz.
hedagia iz. *Ipar.*
hedailo adlag. *Zub.* 'ahuspez, luze-luze
 etzanda'
hedakor izond.: *olioa berenez hedakor da.*
hedakortasun iz.
hedamen
hedapen
hedarazi, hedaraz, hedarazten. *du* ad.
hedatsu izond. 'zabala'
hedatu, heda, hedatzen. *da/du* ad.
hedatuki
hedatzaile
hedatze
hede
hedexuri iz. *Ipar. Lgart.* 'jendarmea'
 hedoi* e. **hodei**
hedonismo
hegabera iz. *Vanellus vanellus*
hegada iz. h. **hegaldi**

hegaka
hegakor izond.
hegal 1 iz. 'teilatuaeren, kapelaren... ertza' 2
 iz. *Ipar.* eta *Naf.* 'hegaztien hegoa' 3
 iz. 'arrainen igeri organoa'
hegalabur iz. *Thunnus (Thunnus) thynnus*
Sin. atungorri
hegalalde iz. *g.er.*
hegalari
hegaldaka adlag.
hegaldarazi, hegaldaraz, hegaldarazten.
du ad.
hegaldari izond. *Ipar.* 'hegalaria'
hegaldatu, hegaldala, hegaldatzen. *da* ad.
hegaldi
hegaldun
hegalpe
hegaltaz adlag. *Zub.* 'hegan, hegaldaka'
hegaluze iz. *Thunnus (germo) alalunga*
Sin. atunzuri
hegan
hegan egin
heganagi iz. *Jas.* 'basoiloa'
hegabe
hegats iz. 'luma'
hegatu, hega, hegatzten. *da* ad.
hegatxabal iz. *Alauda sp.*
hegatxuri iz. *Larus ridibundus*
hegatz iz. *Ipar.* 'teilatua ertza'
hegatze
hegaz adlag. *Batez ere Bizk.*
hegaz egin
hegazka adlag. *Batez ere Bizk.*
hegazkada iz. *Batez ere Bizk.*
hegazkaldi iz. *Batez ere Bizk.*
hegazkin
hegazkin-ontzi
hegazkin txiki
hegazkingintza iz.
hegazkinlari
hegazpe iz. 'aterpea'
hegaztegi iz. 'teilatua'
hegazterren iz. 'pauma'
hegazti
hegazti-azienda
hegazti-denda

hegazti-hazkuntza edo **hegazti hazkuntza**
hegaztiki iz. 'hegazti-okela'
 hegaztin* e. **hegazti**
hegaztizain
hegaztizaintza
hegeldar
hegemonia
hegemoniko
hegi iz. 'ertza, bazterra'
 hegiz hegi
hegigo iz. *Zah.* 'gorrotoa'
hegika adlag.
hegikatu, hegika/hegikatu, hegikatzen. *du*
 ad. 'ia ukitzerraino hurbildu'
hegipe iz. *g.er.* 'galeria'; 'aterpea'
hegiratu, hegira/hegiratu, hegiratzen. *da*
 ad. '(eltzea eta) okertu'
hego 1 iz. (hegaztien organoa) 2 iz. (haize mota)
 haize hego
 hego-ekialde
 hego-haize edo **hego haize**
 hego-mendebalde
 hego-sartalde
 hego-sortalde
 hegoa* e. **hego**
hegoafrikar (herritarra)
hegoalde
hegoaldetar
hegoburu
hegodun
hegotar 1 iz. eta izond. 'Estatu Batuetan, hemeretzigarren mendean, hegoaldeko estaturen askatasunaren aldekoa zena' 2 iz. eta izond. 'hegoaldetarra'
heia iz. *Ipar.* 'abeltegia'
heiagora iz. *Jas.* 'garrasia, oihua'
 heiagora egin
 heiagoraz
heiagoraka adlag. 'heiagoraz'
hein iz. 'maila, neurria, tamaina': *ez apal zuen buruak hein horretaraino.*
 hein bat 'apur bat'
 hein batean 'neurri batean'
 hein berean 'neurri berean'

-**tzeko heinean** '-tzeko zorian'
heinka adlag. *g.er.*
heintsu *Ipar.*: *heintsu bat egon* (berdintsu egon); *heintsu berean egon.*
hektarea
hektogramo
hektolitro
hektometro
hel interj.: *hel guri!* (laguntza eskatzeko oihua)
 hel egin 'laguntza eskatzeko oihu egin'
hela *Ipar.* 'eup!'
helaka adlag. *g.er.* 'hela eginez'
helarazi, helaraz, helarazten. *du* ad.
helbide
helbideratu, helbidera/helbideratu, helbideratzen. *du* ad.
helbideratze
helburu
helde 1 iz. *Ipar.* 'izurritea' 2 iz. *Ipar.* 'zertzelada'
heldu 1, hel, heltzen. 1 *da* ad. 'iritsi, ailegatu': *gure oihua zuregana hel bedi; autobusa heldu zeneko aspertuak ginen.* 2 *da* ad. *Ipar.* eta *Naf.* 'etorri': *mentitik heldu dira* (mentitik datoz); *heldu den astean ekarriko dugu hori* (datorren astean). 3 *da* ad. *Ipar.* 'gertatu': *gertakari txarraz inor gutxi ohartzen da heltzen den arte.* 4 *zaio* ad. 'lagundu, sorotsi': *hel zakizkie, eror ez daitezen.* 5 *da* ad. 'umotu, zoritu' 6 *dio* ad. 'oratu, eutsi' 7 *dio* ad. 'ausiki, ziztatu': *suge batek heldu ziolako moztu zioten hanka.*
heldu 2 iz. 'ausikia, hozkada': *suge pozoitsuaren heldu edo hozkadetatik sendatu.*
heldu 3 izond.: *gari helduaren kolorekoa; mutil gazte eta gizon helduak.*
heldualdi
helduaro
heldubada adlag. *Zub.* 'beharbada'
helduera iz. *Bizk.*
heldugabe izond.
helduleku

- heldura** 1 iz. *Ipar.* 'aurrerabidea' 2 iz. *Ipar.* 'laguntza'
- heldutasun**
- helegite** iz.
- heleniar**: *Heleniar Errepublika.* (herritarra)
- helenismo**
- helenista**
- helenizatu**, heleniza, helenizatzen. *da/du* ad.
- helikoidal** izond. *Mat.*
- helikoptero**
- helio** iz. (gas mota)
- heliozentriko** izond.
- heliportu**
- helize**
- helmen**
helmenean adlag.: *helmenean egon, jarri.*
- helmuga**
- helsinkiar** (herritarra)
- heltzaka** izond. *Bizk.* 'heldu gabea'
- heltze**
- hematie**
- hematite**
- hematologia**
- hematologiko**
- hematoma**
- hematopoiesi** iz. *Biol.*
- hematopoietiko** izond. *Biol.*
- hemen**
hemendik adlag.: *hemendik alde egin zuenean; hemendik berrehun urtera.*
- hemendik aitzina**
- hemendik aurrera**
- hemendik hara**
- hemendiko**
- hemengo**
- hementxe**
- hemengotar** izond. eta iz. *g.er.*
- hemeretzi**
hemeretzi ehun 'mila eta bederatziehun'
- hemeretzigarren**
- hemeretziko** iz. 'hemeretzik osatua'; 'Espainiako diru zaharra'
- hemeretzina** banatz.: *hemeretzina mila.*
- hemeretzinaka** adlag.
- hemeretzira** banatz. *Ipar.* 'hemeretzina'
- hemeretziraka** adlag. *Ipar.* 'hemeretzinaka'
- hemeroteka**
- hemezortzi**
hemezortzi ehun 'mila eta zortziehun'
- hemezortzigarren**
- hemezortzina** banatz.: *hemezortzina mila.*
- hemezortzinaka** adlag.
- hemezortzira** banatz. *Ipar.* 'hemezortzina'
- hemezortziraka** adlag. *Ipar.* 'hemezortzinaka'
- hemiplegia**
- hemiptero**
- hemisferiko**
- hemisferio**
- hemistikio** iz. *Metr.*
- hemofilia** iz. *Med.*
- hemoglobina**
- hemorragia**
- hemorroide** iz. *Med.*
- henna**
- hepa**
- hepatiko** izond. 'gibelari dagokiona'
- hepatitis** iz. *Med.*
- heptagono**
- hera**
- herabe**
herabe izan. 1 *da* ad.: *ez zara herabe jendartera ilkitzera; herabe zen gauza horietaz mintzatzeko.* 2 *du* ad.: *herabe du gezurra esatera.*
- herabez** adlag. 'lotsaz, ahalkez'
- herabearazi**, herabearaz, herabearazten. *du* ad. *Ipar.*
- herabeki**
- herabetasun**
- herabeti**
- herabetsu** izond. *Ipar.*
- herabetu**, herabe/herabetu, herabetzen. *da/du* ad.
- heraldika**
- herbal** 1 izond. *Batez ere Ipar.* eta *Batez ere Naf.* 'ahula' 2 iz. *Batez ere Ipar.* eta *Batez ere Naf.* 'elbarria'
- herbaldu**, herbal/herbaldu, herbaltzen. *da/du* ad.

- herbalkeria** iz. *g.er.* 'ahulkeria'
herbaltasun
herbeheretar (herritarra) *Sin.*
nederlandar
herbiboro izond. *Ekol.* 'belarjalea'
herbizida
herdoil
herdoilak jan
herdoilak jo
herdoildu, herdoil/herdoildu, herdoiltzen.
da/du ad.
herdoildura
herdoilezin izond. *g.er.* 'herdoilgaitza'
herdoilgaitz
herdoilgarri izond. 'herdoiltzen duena'
herdoilkor izond. 'erraz herdoiltzen dena'
herdoiltzu
heredagarri
heredatu, hereda, heredatzen. *du ad. Heg.*
'jarauntsi'
heredero iz. *Zah. h. oinordeko*
hereje iz. *Heg. h. heretiko*
heren
heren ordena *Ipar.* 'hirugarren
ordena'
herenaitona
herenamona
herenegun
hereniloba
herenka adlag. 'heren bana'
herenkatu, herenka/herenkatu,
herenkatzen. *du ad.* 'herenka zatitu,
banatu'
herensuge
herensuge hegalarri
herentzia iz. *Heg.* 'ondoretasuna'
heresia
heretiko iz. eta izond.
herexa 1 iz. *Ipar.* 'aztarna': *aitzinekoen*
herexa sailduei jarraikirik. 2 iz. *Ipar.*
'kaltea': haizeak ez du herexa edo
kalte handirik egin.
herexe* e. **heretiko**
herio iz.: *herioak eraman zuen.*
heriogile iz. *g.er.*
heriosuhar adlag. 'ahalegin bizian': *eta*
heriosuhar ihesari eman zioten.
herioisuharrean adlag. 'heriosuhar'
- heriotsu** izond. *g.g.er.* 'hilgarria'
heriotza 1 iz.: *heriotzako orduan;*
heriotza-agiria. 2 iz.: *heriotza bat*
eginda, Ameriketara joan zen.
heriotza eman
heriotza-epai edo **heriotza epai**
heriotzara eraman: *eritasun hau ez*
da heriotzara daramana.
heriotza-zigor
heriotzagile iz. *g.er.*
heriotzaldi iz. 'heriotzako ordua'
heriotzako izlag. 'heriozkoa'
heriotze* e. **heriotza**
heriotzorri iz. *Nerium oleander.*
heriozko izlag.
hermafrodita
hermeneutika iz. *Fil.*
hermetiko
hernia iz.
herodestar
heroi
heroiko
heroina iz. (droga)
heroinazale
heroismo
herori [*hi* izord.aren era indartua]
herots iz. *Zub.* 'zarata'
herpes iz. *Med.*
herra iz. *Sin. gorroto*
herradun izond. 'herra duena'
herrakunde iz. *Ipar.* 'herra, gorrotoa'
herratsu
herratu, herra/herratu, herratzen. *da ad.*
'bidea galdurik ibili'
herren
herren egin
herrendu, herren/herrendu, herrentzen. *da/*
du ad.
herrenka
herrentasun
herresa* e. **erres;** **erresa**
herresta
herrestan
herrestaka adlag. *Ipar.* 'herrestan'
herrestarazi, herrestaraz, herrestarazten.
du ad.

- herrestari** izond. eta iz. 'herrestan dabilena'
- herrestatu**, herresta/herrestatu, herrestatzen. *da/du* ad.
- herri**
- herri-bide** edo **herri bide**
- herri-errepublika** edo **herri errepublika**: *Aljeriako Herri Errepublika Demokratikoa*.
- herri-gizon** edo **herri gizon**
- herri-kanta** edo **herri kanta**
- herri-kirol** edo **herri kirol**
- herriko alaba**
- herriko etxe**
- herriko mutil**
- herriko seme**
- herri-lan** edo **herri lan**
- herri-literatura** edo **herri literatura**
- herri-lur** edo **herri lur**
- herri-medikuntza** edo **herri medikuntza**
- herri xehe**
- herri xume**
- herri-zerbitzu** edo **herri zerbitzu**
- herri-zor** edo **herri zor** iz. *Admin*.
- herrialde**
- herribildu** iz. h. **hiribildu**
- herriburu**
- herrigabe**
- herrigintza**
- herrigune**
- herrikide**
- herrikoi**
- herrikoitasun**
- herrikoitu**, herrikoi/herrikoitu, herrikoitzen. *da/du* ad.
- herrimin**
- herriño** iz. *Ipar*.
- herriratu**, herrira/herriratu, herrirutzen. *da/du* ad.
- herriratzte**
- herritar**
- herritartasun**
- herritartu**, herritar/herritartu, herritartzen. *da* ad.
- herritasun**
- herrixka**
- herrizain**
- herrizaingo**
- herrizaintza**
- herrizale**
- herrizaletasun**
- herrizaletu**, herrizale/herrizaletu, herrizaletzen. *da/du* ad.
- herronka** iz. *Ipar*. 'errenkada, ilara'
- herronkan**
- herronkatu**, herronka/herronkatu, herronkatzen. *da/du* ad. *Ipar*. *g.er*.
- herronkatzaile** iz. *Ipar*. *g.er*.
- herskari**
- herstu* e. **estu**
- herstura**
- hertarazi**, hertaraz, hertarazten. *du* ad. *Ipar*.
- hertsamen** iz. *g.er*. 'pertsekuzioa, jazarpena'
- hertsatu**, hertsu, hertsatzen. *du* ad.
- hertsatuki** adlag. *g.er*.
- hertsatzaile** iz. eta izond. *g.er*.
- hertsatze** iz. *g.er*.
- hertsi 1** izond. 'estua': *zentzu hertsian mintzatuz; hitz baten adiera hertsia; jabeari eman beharreko kontu hertsia*.
- hertsi 2* e. **itxi**; **hetsi**
- hertsidura**
- hertsigune**
- hertsikeria**
- hertsiki**
- hertsitasun**
- hertsitu**, hertsi, hertsitzen. *da/du* ad. 'estutu'
- hertu**, hert, hertzen. *da/du* ad. *Ipar*.
- hertz** iz. (maiztasun-unitatea)
- hertze** iz. h. **heste**
- hertziar** izond. *Fis*.
- hertziniar** izond. *Geol*.
- hesgailu** iz. *Ipar*. 'zaurietako lotura'
- hesi**
- hesipe** iz. *g.er*.
- hesitu**, hesi/hesitu, hesitzen. *du* ad.
- hesitze**
- heskai** iz. 'landarezko hesia'
- hesola** iz. (hesiak egitekoa)
- hespil**

- hestarteko** iz. 'peritoneoa'
heste
 heste itsu
 heste lodi
 heste mehar
 heste sobre
hestebete
heste gorri
hesteki iz.
 hestu* e. estu
heterodoxia
heterodoxo
heterogeneo
heterogeneotasun
heteronomo
heterosexual
heterosexualitate
heterotrofo izond. *Biol.*
heterozigoto iz. eta izond. *Biol.*
hetika
hetikatu, hetika/hetikatu, hetikatzen. *da*
 ad. *g.er.* 'hetikak joa gertatu'
hetiko iz. 'hetika duena'
hetsaldi iz. *Ipar.* 'itxialdia'
hetsarazi, hetsaraz, hetsarazten. *du ad.*
 Ipar. 'itxiarazi'
hetsi, hets, hesten. *du ad. Ipar.* eta *Naf.*
 'itxi'
heu [*hi* izord.aren era indartua]
heure
heureganatu, heuregana/heureganatu,
 heureganatzen. *du ad.*
heuretu, heure/heuretu, heuretzen. *du ad.*
heuristika iz. *Pedag.*
heuristiko izond. *Pedag., Inform.*
hexaedro
hexagonal
hexagono
hexametro
heze
hezadura
hezegailu
hezegarri
hezegune iz. *Ekol.*
hezetasun
hezetsu izond. *g.er.* 'hezea'
hezetu, heze/hezetu, hezetzen. *da/du ad.*
hezi, hez, hezten. *du ad.*
hezibide
heziera
hezigabe izond.
 hezigabeko izlag.
hezigai iz.: *bihar irakasle izango den*
 gaurko hezigaia.
hezigaitz
hezigarri izond. eta iz.
heziketa
hezitzaile
hezkuntza
hezle
hezueri
hezur
 hezur-beltz edo **hezurbeltz**
hezur berri: *hezur berriak ditut*
 (haurdun nago).
hezur eta azal
hezur eta azal egin
hezur eta azal egon
hezur eta azal gelditu
hezur eta larru
hezur eta larru egin
hezur eta larru egon
hezur eta larru gelditu
hezur eta mami
hezur-haragi pl.: *lo zegoen, bere*
 hezur-haragiak atsedinari ematen.
hezur-haragizko: *hezur-haragizko*
 gizakiak.
hezur-huts
hezur-mami Batez ere pl.
hezur-muin: *hezur-muinetaraino*
 beldurtu.
hezurrak gogortu
hezurretaraino: *beldurra zeukaten*
 hezurretaraino sartua.
hezurberritu pred. *g.er.* 'haurdun'
hezurdun
hezurdura
hezurgabe
hezurki
hezurmamitu, hezurmami,
 hezurmamitzen. *du ad.*
hezurtegi
hezurtoki

hezurtsu

hezurtu, hezur/hezurtu, hezurtzen. *da/du* ad.

hi

hialino izond. *Fis.*

hiato

hiazinto iz. *Hyacinthus sp.*

hibai* e. **ibai**

hibaibide* e. **ibaibide**

hibernatu, hiberna, hibernatzen. *du* ad. [
nor kasurik gabea]

hibernazio

hibridatu, hibrida, hibridatzen. *da/du* ad.

hibridazio**hibrido**

hidatidiko izond. *Med.*

hidatidosi iz. *Med.*

hidoi* e. **idoi**

hidra iz. *Hydra sp.*

hidratatu, hidrata, hidratatzen. *du* ad.

hidratatzaile**hidratazio****hidrato****hidraulika**

hidrauliko izond.

hidrodinamika

hidrodinamiko izond.

hidroelektriko izond.

hidrofilo izond.

hidrofobia iz.

hidrogeno

hidrogeologia iz. *Geol.*

hidrogeologiko izond. *Geol.*

hidrografia

hidrografiko izond.

hidrokarburu**hidrolisi**

hidrolizatu, hidroliza, hidrolizatzen. *du*
ad.

hidrologia**hidrologiko****hidropesia****hidrosfera**

hidrostatika iz. *Fis.*

hidrostatiko**hidroxido**

hidroxilo iz. *Kim.*

hidrozoo**hidruro**

hiena iz. *Subfam. Hyaininae*

hierarkia**hierarkiko**

hierarkizatu, hierarkiza, hierarkizatzen.
du ad.

hierarkizazio**hieratiko**

hieroglifiko izond.

hieroglifo iz.

hies iz. *Med.*

hiesdun izond. eta iz. *Med.*

higadura

higakor izond. *g.er.*

higanatu, higan/higanatu, higanatzen. *da*
ad.

higanot

higatu, higa, higitzen. *da/du* ad.

higatzaile**higialdi**

higiarazi, higaraz, higarazten. *du* ad.

higibera izond. 'higikorra'

higidura iz.

higiene**higieniko****higienista**

higiezin izond.

higigaitz

higigarri izond.

higika adlag. 'higituz'

higikari**higikera****higikor****higikortasun****higimen**

higitu, higi, higitzen. *da/du* ad.

higitzaile**higitze****higuin**

higuin izan. *du* ad.

higuinaldi

higuinarazi, higuinaraz, higuinarazten.
dio ad.

higuindu, higuin/higuindu, higuintzen. *du/*
da ad.

higuingarri

higuingarritasun**higuintza** iz. g.g.er. 'higuina, nazka'**higuintze****hihaur** [*hi* izord.aren era indartua] *Ipar.***hika 1** iz. 'lokatzat'**hika 2** adlag.: *hika hitz egin.***hikako** izlag.: *hikako formak; hikako moldea.***hikatu 1**, *hika/hikatu*, *hikatzen*. *da* ad.

'hikatan, lokatzetan trabatu'

hiketa iz. 'hika hitz egitea, hitanoa'**hil 1**, *hil*, *hiltzen*. *da/du* ad.**hil ala bizi h. hil edo bizi****hil-behar 1** iz. 'hiltzearen*hori*. 2 izond. eta iz. 'hilkorra, hil behar duena': *badakigu hil-beharrak garela.***hil edo bizi edo hil edo biziko****hiltzeko**: *hiltzeko gaitza; hiltzeko zezenak.***hil 2 1** iz. 'hiltzea' 2 iz. 'pertsonea hila'**hil-egun****hil-ekzila****hil-gogorra** adlag. 'hil-hotza, hiltzirik': *hil-gogorra erori zen.***hil-hots** iz. 'hileta-kantua, eresia'**hil-hotza** edo **hil hotza** adlag.: *hil-hotza erori zen. Sin. hil-hotzik, hil hotzik***hil-hotzik** edo **hil hotzik** *Sin. hil-hotza, hil hotza***hil-jantzi****hil-kanpai****hil-oh****hil-ordu****hil 3** iz.: *abenduko hilaren 24a; hil honen hasieran egingo da batzarra.***hilabete** iz.: *hilabete egon zen gaixorik; hiru hilabete egon zen gaixorik.***hilabetekari****hilabetero** adlag. 'hilero'**hilaldi** iz. *Goi.***hilarazi**, *hilaraz*, *hilarazten*. *du* ad.**hilarazle** izond. eta iz. *Ipar.* 'hiltzailea'**hilarazte****hilarri****hilarritz** iz. g.er. 'epitafioa'**hilaur****hilaurtu**, *hilaur/hilaurtu*, *hilaurtzen*. *da* ad.**hilaurtze****hilberri** iz.: *haren hilberria heldu**zitzaigun* (baina *Txomin hil berri da*).**hilburuko****hildako** iz. *Heg.*: *hildakoen artean* (hilen artean).**hildo*** e. **ildo****hildu** izond.: *eguzki hildua.***hildura****hilduratu**, *hildura/hilduratu*, *hilduratzen*. *du* ad.**hile*** e. **hil**; **hilabete****hileko** iz.**hilero****hileroko****hilerri****hilerri-lili** *Calendula officinalis***hileta** iz.: *hileta-elizkizuna.***hileta jo****hiletak egin****hiletari****hiletsi**, *hilets*, *hilesten*. *du* ad.**hiletsian** adlag. 'hiltzorian'**hilezin** izond.**hilezintasun****hilezkor** izond. *Bas.* 'hilezina'**hilezkortasun****hilezkortu**, *hilezkor/hilezkortu*, *hilezkortzen*. *da/du* ad. g.er.**hilgai** iz. 'hiltzen den eskaingai'**hilgarri** izond. 'hiltzen duena'**hilik** adlag. 'hilda'**hiliki** iz. *Ipar.* 'sarraskia'**hilka** adlag.: *hasi ziren elkar hilka.***hilketa****hilketari 1** iz. g.er. 'beztiztailea' 2 iz. g.er. 'andaria'**hilkintza** iz. 'hilketa'**hilkizun 1** izond. 'hilkorra' 2 iz. 'hileta'**hilkor** izond. 'hiltzen dena'**hilkortasun****hilkortu**, *hilkor/hilkortu*, *hilkortzen*. *da/du* ad.**hilkutxa**

- hilobi**
hilobiratu, hilobira/hilobiratu,
 hilobiratzen. *du ad.*
hilobiratzte
hilondo iz. (batez ere *hilondoan* (eta
hilondoko) forman erabilia)
hilondoko
hilotz iz. 'gorpua'
hiloztu, hilotz/hiloztu, hilozten. *da/du ad.*
 'hilotz bihurtu'
hiltamu iz. *Bizk.* 'agonia'
hiltasun
hiltegi
hiltoki
hiltzaile
hiltze iz.: *zerri-hiltzea; hiltze on bat eman*
diezagula.
hiltzeka iz. *g.g.er.* 'giza hiltzea'
hilzori
hilzorian
hilzoriko
himen
himenio iz. *Bot.*
himenoptero iz. eta izond. *Zool.*
himno
hindi (hizkuntza)
hindu
hinduismo
hinduista
hindustanera (hizkuntza)
hink [batez ere *hinkik [ere] ez atera*
esapidean erabiltzen da]: *Lotsaren*
lotsaz hinkik ere ez zuen atera bilera
osoan.
hinka 1 iz. 'urratsa' 2 iz. 'kinka'
hinki-hanka
hinkili-hankala
hipa iz. 'negar-zotina'
hipaka adlag.
hiperaktibitate
hiperaktibo
hiperbaton iz. *Gram., Liter.*
hiperbola
hiperbole
hipermerkatu
hiperrealismo iz. *Art.*
hipertentsio
hipertonía 1 iz. *Kim.* 2 iz. *Med.*
hipertoniko 1 izond. *Kim.* 2 izond. *Med.*
hipertrofia iz. *Med.*
hipika iz.
hipnosi
hipnotiko izond.
hipnotismo
hipnotizatu, hipnotiza, hipnotizatzen. *du*
ad.
hipodermiko izond.
hipodermosi iz. *Med.* 'zuldarra'
hipodromo
hipofisi iz. *Anat.*
hipoklorito iz. *Kim.*
hipokondria
hipokondriako
hipokrisia
hipokrita
hipopotamo iz. *Fam. Hippopotamidae*
hipostoma iz. *Biol.*
hipotalamo iz. *Anat.*
hipoteka
hipotekatu, hipoteka/hipotekatu,
 hipotekatzen. *du ad.*
hipotenusá
hipotesi
hipotetiko izond.
hipotonía 1 iz. *Kim.* 2 iz. *Med.*
hipotoniko 1 izond. *Kim.* 2 izond. *Med.*
hippy
hira iz. *Zah.* 'haserrea'
hiragarri izond. *g.g.er.*
hiraka* e. **iraka**
hiramendu iz. *g.g.er.*
hiratu, hira/hiratu, hiratzen. *da/du ad.*
g.g.er.
hire
hireganatu, hiregana, hireganatzen. *da/du*
ad.
hiretu, hire/hiretu, hiretzen. *du ad.*
hiri
hiri-gas
hiri-lur
hiri motu (hizkuntza)
hiriarteko
hiribide
hiribildu

- hiriburu**
hirigintza
hirigune
hiritar
hiritargo iz. 'hiritartasuna'; 'hiritarraren nolakotasuna'
hiritartasun
hiritartu, hiritar/hiritartu, hiritartzen. *da/du* ad.
hiritartz
hirizain
hiro iz. *Zub.* 'zornea'
hiroarazi, hiroaraz, hiroarazten. *du* ad. *Zub.*
hirodura iz. *Zub.*
hirotu, hiro/hirotu, hirotzen. *da/du* ad.
hiru
hiruretan hoge *Ipar.* 'hirurogei'
hirutan 'hiru aldiz': *goizeko hiruretan joan zen; hiru aldiz saiatu da, eta hiruretan huts egin du.*
hirugarren
hirugarren adin
hirugarrenean
hirugarrenekorik
hirugarrenez
hirugarrengo
hirugarrenik
hirugarren mundu
hirugarren ordena
hirugarrendar izond. eta iz. 'hirugarren ordena erlijiosoko kidea'
hirugihar iz.
hiruhilabetekari
hiruhortz iz.
hiruki iz.
hiruko iz.
hirukoitz
hirukoitzasun
hirukoitzu, hirukoitz/hirukoitzu, hirukoizten. *da/du* ad.
hirukote
hirukun izond. *g.er.* 'hirukoitza'
hiruna banatz.: *hiruna mila.*
hirunaka adlag.
hirunakatu, hirunaka/hirunakatu, hirunakatzen. *da/du* ad. *g.er.*
hirur *Ipar.* eta *Naf. Zah.* h. **hiru**
hirurehun
hirurehuna banatz.: *hirurehuna mila.*
hirurehunaka adlag.
hirurehungarren
hirurogei: *hirurogeita lau; hirurogeita batgarren.*
hirurogeigarren
hirurogeina banatz.: *hirurogeina mila.*
hirurogeinaka adlag.
hirurogeiren
hirurogeitar izond.
hirurren
hirusta iz. *Trifolium sp.*
hirusta gorri *Trifolium pratense*
hirusta zuri *Trifolium repens*
hirutasun iz.: *hirutasun santu.*
hiruzki izond. eta iz. h. **hiruki**
hiruzpalau
hisia iz. *Ipar. g.er.* 'gorroto pasakorra': *hisia handitan daude bi auzoak.*
hisigo iz. *g.er.*
hiski 1 adlag. 'histasunez, tristeki' 2 adlag. 'ahultasunez'
hista iz. 'iseka'
histasun
histeresi iz. *Fis.*
histeria
histeriko
histograma
histologia
histologiko
histona iz. *Biokim.*
historia
historialari
historiaurre
historiko
historiografia
historiografiko
historizismo
historizista
histu, hits/histu, histen. *da/du* ad.
histura
hitano
hititera (hizkuntza)
hits
hitsaldi iz. *Ipar.*

hitsarazi, hitsaraz, hitsarazten. *du ad.*

hitz: *hitz dautzut ez garela haserretu; Batzarburuak hitza eman zion gure diputatuari, baina berehala kendu zion (Ik. hitzeman).*

bi hitz

hitza atera

hitza atxiki

hitza bete

hitza hautsi

hitza jan

hitzaren jabe egon

hitzari eutsi

hitz-aspertu

hitz batean

hitz batez

hitz-batu 'hitzartu'

hitz berri

hitz bi *Sin. bi hitz*

hitzean egon

hitz egin

hitz eginarazi

hitz-egite

hitz-elkarketa *iz. Hizkl.*

hitz elkartu

hitz eragin

hitz-erdi edo **hitz erdi**

hitz-erdika edo **hitz erdika**

hitz estali *g.g.er.: hitz estaliz adierazia.*

hitz eta pitz

hitzetik hortzera

hitz-etorri

hitzez

hitzez hitz

hitzez-hitzezko

hitzez-hitzezkotasun

hitzezko

hitz gutxiko

hitz-jario 1 *iz.:* ezin atertuzko hitz-jarioa. 2 *izond.:* zaharrago eta hitz-jarioago izaten omen gara.

hitz-joko

hitz lau *iz. 'prosa'*

hitz-mitz

hitz-mizti *izond.*

hitz-motel *izond.*

hitz neurtu *iz. 'neurtitza'*

hitz-ordena *iz. Hizkl.*

hitzaldi

hitzalditxo

hitzarmen

hitzartu, hitzar, hitzartzen. *du ad.*

hitzaurre

hitzaurregile

hitzeko *izlag.:* *hitzeko emakumea da Edurne.*

hitzeman, hitzeman, hitzematzen. *du ad.*

hitzontzi *izond.*

hitzontzikeria

hitzordu *iz.:* *Iñakirekin hitzordu bat hartu dugu; badut bihar hitzordu bat Maiterekin.*

hitzots *iz. Sin. berbots*

hizka

hizka-mizka 1 *adlag. Ipar. 2 iz. Ipar.:* *hizka-mizka zerbait izan dugu gure artean.*

hizka-mizkatu, hizka-mizka/hizka-mizkatu, hizka-mizkatzen. *da ad. g.er. 'hizkatu, eztabaidatu'*

hizkatu, hizka, hizkatzen. *da ad. 'eztabaidatu'*

hizkatze

hizkelgi *iz. g.g.er. 'euskalkia'; 'dialektoa'*

hizkera

hizketa

hizketan

hizketakide

hizketaldi

hizketatu, hizketa/hizketatu, hizketatzen. *da ad.:* *elkarrekin hizketatu ziren.*

hizki

hizkuntza

hizkuntzalarari *iz. Sin. linguista*

hizkuntzalaritza *iz. Sin. linguistika*

hizlari

hizlaritza 1 *iz. g.er. 'hizlariaren lanbidea'* 2 *iz. g.er. 'oratoria'*

hizpide

hizpidean egon 'arrazoia izan'

hiztegi

hiztegitxile

hiztegitxintza *iz. Sin. lexikografia*

hiztun

ho interj. *Ipar.*

hobari

hobe izond. (**hobe esan* e. *hobeki esan*)

hobe beharrez

hobe izan, hobe izaten, hobe izango/hobeko. *da/du* ad.: *hobe dugu isildu lotsagabe gelditu baino.*

hobera egin

hobe ustean

hobe ustez

hobeago izond. 'hobe'

hobeagotu, hobeago/hobeagotu, hobeagotzen. *da/du* ad. 'hobetu'

hobealdi

hobeki adlag.

ahalik hobekiena edo **ahalik eta**

hobekiena

hobekien

hobekienik

hobeki esan

hobekiago adlag. 'hobeki'

hobekitu, hobeki/hobekitu, hobekitzen. *da/du* ad. *Ipar.* 'hobetu'

hobekuntza

hoben: *hoben arina*, *hoben astuna*, *hoben larria*, *hoben-nekea* (penitentzia).

hoben egin

hobendari izond. eta iz. *g.er.* 'bekataria'

hobendi izond. eta iz. *g.er.* 'bekataria'

hobendu, hoben/hobendu, hobentzen.

da/du ad. *Batez ere Bizk. g.g.er.* 'makurtu'; 'grinatu'

hobendun

hobenduri izond. *Ipar. Zah.* 'hobenduna'

hobengabe izond.

hobengabetasun

hobengabetu, hobengabe/hobengabetu, hobengabetzen. *du* ad. *g.er.*

'errugabetu'

hoberatu, hobera/hoberatu, hoberatzen.

da/du ad.

hoberen

hobespen

hobeto adlag.: *han zegoen edo, hobeto esan, han ziharduen.*

hobetoago adlag. h. **hobeto**; **hobeki**

hobetsi, hobets, hobesten. *du* ad.

hobetu, hobe/hobetu, hobetzen. *da/du* ad.

hobetze

hobi

hobikari izond. eta iz. *Hizkl.*

hobiratu, hobira/hobiratu, hobiratzen. *du* ad.

hobiratzaile

hobitegi iz. *g.er.* 'hilerria'

hodei

hodeiarte iz. *Sin. ostarte*

hodeiertz iz. 'ostertza, horizontea'

hodeitsu

hodeitu, hodei/hodeitu, hodeitzen. *da/du* ad.

hodeitxo

hodi

hodidun izond.

hoditeria

hoge: *hogeita bost*; *hogeita batgarren.*

hogeigarren

hogeiko iz.

hogeina banatz.: *hogeina mila.*

hogeinaka adlag.

hogeiren

hogeitaka

hogen* e. **hoben**

hogerleko* e. **ogrerleko**

hogoi* e. **hoge**

hola adlag. 'honela, horrela'

hola eta hola 1: *hola eta hola hasi zitzaidan kontatzen.* 2: *hori ezin daiteke hola eta hola buka.*

hola-hala

hola-hola

holako: *holako eta halako (orduak joan zitzaizkigun holakoren eta halakoren bila).*

holakatu, holaka, holakatzen. *da/du* ad.

Ipar.

holandar (herritarra)

holandes (herritarra)

holatsu adlag. 'honelatsu, horrelatsu'

holaxe

holding iz. *Ekon.*

holografia

holografiko izond.

holografo

holograma
holokausto
holoturia
holtz iz. 'pareta mehea'
homeopata
homeopatia
homeostasi iz. *Biol.*
homilia
hominido iz. eta izond. *Biol.*
hominoide iz. *Biol.*
homofono izond. *Hizkl.*
homogeneizatu, homogeneiza,
 homogeneizatzen. *du ad.*
homogeneizazio
homogeneo
homogeneotasun
homologatu, homologa, homologatzen. *du ad.*
homologazio
homologia iz. *Mat.*
homologo
homonimo
homosexual
homosexualitate
homotezia iz. *Mat.*
homozigoto iz. eta izond. *Biol.*
hona: *hona zer dioen legeak.*
 hona hemen
 honaino
 hona nola: *hona nola ezagutu nuen;*
 hona nolako egitura duen gizarteak.
 hona non
 honantz
honaindi: *mugaz honaindi(an, -ko, -tik, -ra).*
honako izlag.: *honako adibide hau jarri zuen.*
honan adlag. *Bizk. g.g.er.* 'honela'
honat adlag. *Ipar.* 'hona, honantz'
honatx adlag. 'hona hemen'
hondabide
hondagarri
hondaketa iz. *g.er.* 'hondamena,
 hondamendia'
hondakin
hondaleze iz. *Ipar. Zah. Goi.* 'leize sakona'
hondamen

hondamendi
hondamendiratu,
 hondamendira/hondamendiratu,
 hondamendiratzen. *du ad. g.er.*
hondapen iz. *g.er.* 'hondamena'
hondar 1 1 iz. 'harea' 2 iz. 'jaten edo
 erabiltzen den zerbaitetik gelditzen
 dena': *eltzeko hondarrak.*
 hondar-txori 'martin arrantzalea'
hondar 2 1 iz. *Ipar.* 'hondoa' 2 iz. *Ipar. eta*
Naf. 'azkena': *urtearen hondarrean.*
 hondarrean adlag. 'azkenean': *Eroak*
egiten duena hondarrean, zuhurrak
egiten du hatsarrean.
 hondarreko izlag.: *hondarreko*
aldian.
hondar-mondar iz. Batez ere pl.
 'hondarrak, hondakinak'; 'azkena'
hondarazi, hondaraz, hondarazten. *du ad.*
hondargabe izond. *Ipar.:* *itsaso*
hondargabea.
hondarki iz. *Hizkl.* 'desinentzia'
hondarkin iz. 'hondarra'; 'hondakina'
hondarpe iz. *g.er.*
hondarraldi iz. *Ipar. eta Naf.* 'azkenaldia'
hondarreratu, hondarrera/hondarreratu,
 hondarreratzen. *da/du ad.* 'hondoratu'
hondartsu
hondartu, hondar/hondartu, hondartzen. 1
da/du ad. Ipar. 'azkendu, ahitu' 2 *da*
ad. 'ontzi bat, hondoa jo duelako
gelditu'
hondartza
hondartze iz. 'bukaera'
hondatu, honda, hondatzen. 1 *da/du ad.*
 'desegin, galdu' 2 *da/du ad.*
 'hondoratu'
hondatzaile
hondatze
hondeagailu
hondeaitzur
hondeaketa
hondealan
hondeamakina
hondeatu, hondea, hondeatzen. *du ad.*
 'lurzoruan zangak edo zuloak egin':
nabasaiaz harrotu eta laiaz hondeatu.
hondo

- hondoa jo**
hondogabe izond.
hondorapen
hondoratu, hondora, hondoratzen. *da/du*
 ad.
hondoratze
hondurastar (herritarra)
honela
 honelako
 honelakoxe
honelatsu
honelaxe
honen: *ez nuen uste honen ergela*
nintzenik.
honenbat g.g.er. 'honenbeste'
honenbeste
 honenbestean adlag.: *ehuneko*
 honenbestean erosi dute.
 honenbesteko izlag.
 honenbestera
 beste honenbeste
honenbesteko iz.
honenbestez lok.
honetara
honez
 honez aurrera 'hemendik aurrera'
 honez gain
 honez gainera
honezkero
honiarrar (herritarra)
hontz
 hontz handi *Bubo bubo*
 hontz zuri *Tyto alba*
hor
 horko
 hortik
 hor-hemen
 hor-hemengo
 hor-hemenka
 hor nonbait
horail
horaildu, horail/horaildu, horailtzen.
da/du ad.
horasta izond. g.er. 'horaila'
hordago iz.
hordi
hordialdi
- hordiarazi**, hordiaraz, hordiarazten. *du* ad.
hordigarri izond. eta iz.
hordikeria
hordirik
horditasun
horditu, hordi/horditu, horditzen. *da/du*
 ad.
horditze
hori 1: *hori guztia; horiekin guztiekin.*
 hori bai
 horregatik
hori 2
horikara
horitasun
horitu, hori/horitu, horitzen. *da/du* ad.
 horitza* e. **oritz**
horixe
horixka
horizontal
horizontaltasun
horizonte iz. 'ostertza'
horizta
horiztatu, horizta/horiztatu, horiztatzen.
da/du ad.
horma 1 iz. *Sin. izotz; lei*
horma 2
 horma-belar edo **horma belar**
 Parietaria officinalis Sin. paretar-
 belar, paretar belar
 horma-biko iz.
 horma-bular edo **horma bular**
 horma-irudi edo **horma irudi**
 horma lehor
 horma-pintura edo **horma pintura**
 horma-sugandila edo **horma**
 sugandila Podarcis muralis
hormagarri izond.: *hotz hormagarria.*
hormagin iz. *Bizk. g.er. 'hargina'*
hormagune
hormamendi iz. h. **izozmendi**
hormarte iz. *Eraik.*
hormate
hormatu, horma/hormatu, hormatzen. *du*
 ad. *Sin. izoztu; leitu*
hormatxori iz. 'txolarrea'
hormigoi iz. *Heg.*
hormona

- hormonal** izond.
horni iz. 'hornidura'
hornidura
hornigai
hornigailu
hornikuntza
hornitegi
hornitu, horni/hornitu, hornitzen. *da/du* ad.
hornitzaile
hornitze
horoskopo
horra
 horra bada lok.
 horra-hona
 horra hor
 horraino
 horra nola
 horra non
 horrantz
horrako izlag.: *lastima horrako zuzentzaile horrek liburua zuzendu duen bezain erraz mundua ezin zuzendu ahal izatea.*
horrat *Ipar.* h. **horra**
horratik
horratu, horra/horratu, horratzen. *da* ad.
horratx
horregatik junt.
horrela
horrelako
horrelakoxe
horrelatsu
horrelaxe
horren: *ez nuen uste horren ergela nintzenik.*
horrenbat *g.g.er.* 'horrenbeste'
horrenbeste
 beste horrenbeste
 horrenbestean adlag.: *iritsi ginen, eta horrenbestean pozik; hileko horrenbestean egin zuten tratua.*
 horrenbesteko
 horrenbesteraino: *ez zaitetz bada horrenbesteraino harro.*
 horrenbesterainoko
 horrenbestetan adlag. 'horrenbeste aldiz'
horrenbestez
horretara
horretaratu, horretara/horretaratu, horretaratzen. *da/du* ad.
horrez
 horrez aparte *Beh.*
 horrez gain
 horrez gainera
horrezkero
hortakotz lok. *Ipar.* 'horregatik'
hortaz lok.: *liburu gehienak eleberriak ditu; eleberrigile handi dugu, hortaz?*
hortentsia iz. *Hydrangea hortensia*
hortxata
hortxe
 hortxe-hortxe adlag. 'hor nonbait'; 'gutxi gorabehera'
hortz
 hitzetik hortzera
 hortzak erakutsi
 hortzetako eskuila
 hortzetako pasta
 hortz-hagin
 hortz-karraska
 hortz-artatzaile* e. **aho-artatzaile**
 hortz-midiku* e. **aho-artatzaile**
 hortz-ore* e. **hortzetako pasta**
hortzeria
 hortzeskuila* e. **hortzetako eskuila**
hortzikatu, hortzika, hortzikatzen. *du* ad.
hortzorde
horzbiko
horzdun
horzgabe izond.
horzgabetu, horzgabe/horzgabetu, horzgabetzen. *da/du* ad. *g.er.*
horzkari izond. eta iz. *Hizkl.*
hosanna
hoska adlag. 'deika'
hoskide
hoskidetasun
hospitalitate iz. *g.er.* 'abegia'
hostaila
hostailatu, hostaila/hostailatu, hostailatzen. *da* ad.

hostaldi**hostarazi**, hostaraz, hostarazten. *du* ad.**hostaro** iz. *g.er.* 'maiatza'**hostatu**, hosta, hostatzen. *da* ad. 'landareak
hostoz jantzi'**hostazuri** iz. *Sorbus aria*hostia* e. **ostia****hosto****hosto erorkor****hosto iraunkor****lore-hosto** edo **lore hosto****hostobakandu**, hostobakan,
hostobakantzen. *da/du* ad. *g.er.***hostoberritu**, hostoberrri/hostoberritu,
hostoberritzen. *da* ad.**hostodun****hostope****hostotsu****hostotza****hostoxka** iz. *Bot.***hostozabal** izond. 'hosto zabalak dituen'**hotel****hots 1****hotsean** adlag. *Bizk. g.er.* 'bat-batean'**hots-egile** iz. *g.er.***hots egin****hots-egite****hots eman** 1 'gidatu': *ardiak hots*
emateko. 2 'akuilatu'**hots eragin** *Batez ere Bizk.***hots 2** 'hau da'**hotsandi** iz. *g.er.***hotsandiko** izlag.: *hotsandiko zeremonia.***hotsemaile** iz. 'eragilea, gidaria'**hotz 1** iz. 2 izond.**hotzaren hotzez****hotz-hotzean****hotz izan.** *da* ad. *Bizk.:* *hotz naiz;*
*hotz gara.***hotzaldi****hotzarazi**, hotzaraz, hotzarazten. *du* ad.**hotzapel****hotzeri****hotzete****hotzik****hotzikara****hotzikaratu**, hotzikara/hotzikaratu,
hotzikaritzen. *du* ad.**hotzil** izond. 'epela baino zerbait hotzagoa'**hotzildu**, hotzil/hotzildu, hotziltzen. *da/du*
ad.**hozbera****hozberarazi**, hozberaraz, hozberarazten.
du ad.: *adinak hozberarazten du*
*gizona.***hozberatasun****hozberatu**, hozbera/hozberatu,
hozberatzen. *da/du* ad.**hozbero** iz. 'temperatura'**hozgarri** izond. eta iz. 'hozten duena'**hozi** iz. 'ernamuina'**hozidura** iz. *Zah.***hozitu**, hozi/hozitu, hozitzen. *da* ad.**hozka 1** iz. 2 adlag.**hozka egin****hozkada****hozkadun** izond. *Ipar.* 'koskaduna'**hozkadura** iz. *Tekno.***hozkailu****hozkaka** adlag. 'hozka eginez'**hozkamin** iz. 'hozkia'**hozkari** izond.: *infermuko har hozkaria.***hozkatu**, hozka/hozkatu, hozkatzen. *du* ad.**hozkeria** iz. *g.er.:* *Miren nigatik etsita,*
*nigatik hozkeriaren infernuan erorita.***hozketa** iz.**hozki****hozkil 1** izond. *Bizk. g.er.* 'hozbera' 2
izond. *Bizk. g.er.* 'ahula'**hozkirri 1** izond. eta iz.**hozkirri 2** iz. *Bizk.* 'hotzikara'**hozkirritu**, hozkirri/hozkirritu,
hozkirritzen. *da/du* ad. *Bizk.***hozkitu**, hozki/hozkitu, hozkitzen. *da/du*
ad. 'hozkia izan, hozkia eman'**hozmindu**, hozmin, hozmintzen. *da/du* ad.
'(norbait) hoztak igaro edo zurrundu'hozpera* e. **hozbera****hozpil****hozpildu**, hozpil/hozpildu, hozpiltzen. *da/*
du ad.**hoztasun****hozte** iz.: *hozte-prozesua.***hoztu**, hotz/hoztu, hozten. *da/du* ad.

- hudigo** iz. *g.er.* 'etsaigoa, etsaitasuna'
- huia** *Ipar.*
- huiatu**, huia/huiatu, huiatzen. *du ad. Ipar.*
'xaxatu'
- humanismo**
- humanista**
- humanitario** izond.
- humanitate** iz.
- humanizatu**, humaniza, humanizatzen. *da/du ad.*
- humanizazio**
- humanoide** izond.
- humero** iz. *Anat.*
- humil* e. **umil**
- humus**
- hungariar** (herritarra)
- hungariera** (hizkuntza)
- hunki 1**, hunki, hunkitzen. *du ad. Ipar. h.*
hunkitu
- hunki 2** iz. 'ukitua'. *Jainkoaren hunki*
eztiak onera bihurtzen gaitu.
- hunkialdi** iz. *g.er.*
- hunkiarazi**, hunkiaraz, hunkiarazten. *du ad.*
- hunkigarri** izond.
- hunkika** adlag.
- hunkipen**
- hunkitu**, hunki, hunkitzen. *da/du ad.*
- hunkitzaile** izond.: *funtzio hunkitzailea.*
- huntz** iz. *Hedera sp.*
- hupa** *Ipar.* 'aupá'
- hupatu**, hupa/hupatu, hupatzen. *du ad.*
Ipar. 'aupatu, gora altxatu'
- hur 1** iz. 'hurritzaren fruitua'
- hur 2** adlag. *Bizk.* 'hurbil, hurran'
ezta hurrik eman ere
hur-hurrean
hur-hurreko
hur-hurretik
hurrean
hurreko
hurrera
hurretik
- hura**
- huraxe**
- hurbil 1** adlag. 2 izond.: *Ekialde Hurbila.*
hurbildik
- hurbilean**
- hurbileko**
- hurbilera**
- hurbiletik**
- hurbilagotu**, hurbilago/hurbilagotu,
hurbilagotzen. *da/du ad.*
- hurbilarazi**, hurbilaraz, hurbilarazten. *du ad.*
- hurbilbide**
- hurbildanik**
- hurbildu**, hurbil/hurbildu, hurbiltzen.
da/du ad.
- hurbiltzeko ere** edo **hurbiltzekorik ere**
- hurbilketa**
- hurbilkor** izond.: *lerro hurbilkorrak.*
- hurbilpen**
- hurbiltasun**
- hurbiltxo**
- hurbiltzaile**
- hurbiltze**
- hurbilxko**
- hurko** izond. eta iz.
lagun hurko
- hurkotasun**
- hurra** interj.
- hurran 1** adlag. *Ipar.* 'hurbil' 2 *Ipar.* '-
tzeko zorian': *hil hurran da; zeren*
akabatu hurran baita eguna.
- hurraneko**
- hurrandu**, hurran/hurrandu, hurrantzen. 1
da/du ad. Ipar. 'hurbildu' 2 *da ad.*
Ipar. 'hilzorian egon'
- hurre** adlag. h. **hur 2**
- hurren**
hurren arte
hurrena
hurrenik
hurrenez hurren
- hurrenge**
hurrengean
- hurrenkera**
- hurrentsu** adlag. *Ipar. g.er.*
- hurrreratu**, hurrrera/hurrreratu, hurrreratzen.
da/du ad.
- hurriera** (hizkuntza)
- hurritz** iz. *Corylus avellana*

hurrondo iz. *Corylus avellana*

hurrup

hurrupaka adlag.

hurruparazi, hurruparaz, hurruparazten.
dio ad.

hurrupari iz. 'hurrupaka edaten duena'

hurrupatu, hurrupa/hurrupatu,
hurrupatzen. *du* ad.

husbete, husbetetzen. *du* ad. *g.er.*

huseria

hustasan

hustu, huts/hustu, husten. *da/du* ad.

hustubide iz. *Eraik.*

hustuezin izond. 'ezin hustuzkoa'

hustuketa

huts 1 iz.

hutsa izan: *akats hori, akatsa baldin bada, hutsa da besteen aldean.*

hutsaren hurrengo: *zerbait hobe da hutsa edo hutsaren hurrengoa baino.*

hutsean

huts egin

huts eman *g.er.* 'huts egin'

hutsera bota *Bizk.* 'arbuiaatu'

huts eragin

huts 2 izond.

huts-hutsik

huts ala kausi

huts edo bete

huts 3 zenb.: *bost eta huts; huts eta huts.*

hutsal

hutsaldi

hutsaldu, hutsal/hutsaldu, hutsaltzen.

da/du ad. 'hutsal bihurtu'; 'ezeztatu'

hutsalkeria

hutsaltasun

hutsarazi, hutsaraz, hutsarazten. *du* ad.

hutsarte

hutsegile

hutsegin iz. 'hutsegitea, hutsa'

hutsegite

hutseratu, hutsera/hutseratu, hutseratzen.

da/du ad. 'hutsera etorri, bihurtu':

lehortearekin hutseratu da ibaia.

hutsezin izond. 'hutsik ezin egin duena'

hutsezintasun

hutsik

hutsune

Hz (*hertz* -en ikurra)

Euskaltzaindiak 2009ko abenduaren 31ean onartua